

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРОКУРОРА БРАТИ УЧАСТЬ У СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ: УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО, СУДОВА ПРАКТИКА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

УДК343.13+378.147 <https://doi.org/10.15330/apiclu.50.13-25>

Постановка проблеми. Після вступу в дію КПК України 2012 року, а також у результаті динамічних змін і доповнень його норм, частина кримінальних процесуальних положень неоднозначно сприймаються не лише науковою спільнотою, а й у практичній діяльності по розслідуванні кримінальних правопорушень, під час судових розглядів наявні різні підходи до розуміння одних і тих же процесуальних вимог. Однією із таких виключних правових проблем є повноваження прокурора брати участь у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення, так як певний період окремі судді вважали, що якщо кримінальне провадження відповідно до положень статті 477 КПК України відноситься до категорії приватного обвинувачення, то у ньому участь прокурора не передбачена Конституцією України та законами України [1; 2].

Свою позицію у цьому питанні висловила Велика Палата Верховного Суду, засвідчивши той факт, що визначений КПК України процесуальний порядок здійснення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення, за своєю правовою природою, є приватно-публічним різновидом кримінального провадження, і його варто розглядати як диференціацію форми такого провадження в межах загальної його форми, врегульованої КПК України. Підтримання потерпілим приватного обвинувачення здійснюється лише у випадку відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення [3].

Велика Палата Верховного Суду, обґрунтовуючи таку свою правову позицію, серед іншого, використала у якості аргументу

й практику Європейського суду з прав людини, зокрема підкреслено, що коли усне слухання справи оцінюється як сприятливий фактор для судового рішення за «будь-яким кримінальним обвинуваченням» особи і в тих випадках, коли, отримавши адекватну можливість бути присутнім на судовому засіданні, захист не відмовився від неї, то присутність у суді прокурора, як правило, є необхідним, щоб уникнути законних сумнівів, які можуть виникнути щодо неупередженості суду (рішення у справах «Карелін проти Росії», заява №926/08, п.76; «Озеров проти Росії», заява №64962/01, пп.52-54) [3].

У процесі написання цієї статті наведено аргументи, які дають підстави для отримання наступних висновків:

- так як прокурор підтримує і приватне обвинувачення, то до функцій підтримання публічного обвинувачення, як діяльності, що має виключно публічний характер, участь прокурора у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення відноситься. Висунуте особі обвинувачення вважається реалізованим у вирoku, тобто на такій стадії кримінального провадження, як судовий розгляд;

- за умов існуючого правового поля притаманною для обох форм проваджень (приватного (хоча вірніше публічно-приватного) і публічного) є процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (державне обвинувачення);

- участь прокурора під час судового розгляду кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення є обов'язковою. При цьому варто пам'ятати про його виняткові повноваження, передбачені статтею 340 КПК України.

Метою цієї статті є аналіз проблем, які виникають при тлумаченні положень пункту 4 частини 2 статті 129, пункту 1 частини 1 статті 1311 Конституції України та частини 3 статті 36, статті 477 КПК України у їх взаємозв'язку.

Також ставиться завдання напрацювання пропозицій, які сприятимуть усуненню означених проблем.

Аналіз стану вивчення проблеми у спеціальній літературі засвідчує, що окремі її аспекти під різними кутами зору були

предметом наукових досліджень І.В. Гловюк, В.Г. Гончаренка, Ю.М. Грошевого, В.О. Гринюка, Л.М. Лобойка, В.Т. Маляренка, В.Т. Нора та інших провідних вчених-процесуалістів.

При цьому, скрупульозно повноваження прокурора брати участь у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення не вивчалися.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статей 129, 1311 Конституції України прокурор здійснює підтримання публічного обвинувачення в суді.

У той же час, КПК України та Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року №1697-VII (далі – Закон) не містять поняття «публічне обвинувачення». Натомість пунктом 1 частини 1 статті 2 Закону однією із функцій прокуратури є підтримання державного обвинувачення в суді, яке у відповідності до пункту 3 частини 1 статті 3 КПК України визначено як процесуальну діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Разом з тим, враховуючи принцип змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів, сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених кримінальним процесуальним законом.

Згідно з положеннями частини 4 статті 26 КПК України кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення розпочинається лише на підставі заяви потерпілого. Відмова потерпілого, а у випадках, передбачених КПК України, його представника від обвинувачення є безумовною підставою для закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

Вказані обставини вказують на проблеми тлумачення положень пункту 4 частини 2 статті 129, пункту 1 частини 1 статті 1311 Конституції України та частини 3 статті 36, статті 477 КПК України у їх взаємозв'язку [4; 5], які розділено на три блоки.

І. Чи відноситься до функцій підтримання публічного обвинувачення участь прокурора у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення?

Законом України № 1401-VIII від 02.06.2016 року із Конституції України виключено розділ VII «Прокуратура», натомість з'явилася нова стаття 1311, яка передбачає, що в Україні діє прокуратура, яка здійснює:

- 1) підтримання публічного обвинувачення в суді;
- 2) організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку;
- 3) представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом [6].

Очевидним для будь-якого студента-правника є той факт, що галузеве законодавство складається з відповідних положень Конституції України, при цьому, апріорі, воно не може суперечити положенням Конституції України, більше того – вступати із ними у «конфлікт».

Однак, аналізуючи галузеве законодавство можна відстежити, у ряді випадків, зовсім протилежний стан речей. Так, для прикладу, декларація про те, що кримінальне процесуальне законодавство України складається з відповідних положень Конституції України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, КПК України та інших законів України, унормована у частині 2 статті 1 КПК України.

У читача виникне запитання про те, чому мова йде не про аксіому, а лише про декларацію, тому спробую аргументувати свою позицію.

По-перше, звернімося до положень статті 1311 Конституції України, статті 3 КПК України та статті 2 Закону України «Про прокуратуру». У згаданій нормі Конституції України визначено, що прокуратура здійснює підтримання публічного обвинувачення в суді [7]. У пункті 3 частини 1 статті 3 КПК України унормовано термін «державне обвинувачення», яке є процесуальною діяльністю прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення [8]. Пункт 1 частини 1 статті 2 Закону України «Про прокуратуру» серед інших її функцій визначає підтримання державного обвинувачення

в суді [9]. Доводиться констатувати, що термінологія Конституції України та національного галузевого законодавства між собою відрізняються, на що вже неодноразово зверталася увага [10, с.11-13; 11, с.32-36]. Окремі фахівці-конституціоналісти вбачають у такому стані речей виключно позитив виходячи з того, що низка міжнародних нормативно-правових актів (Статут ООН, Загальна декларація прав людини) передбачає саме публічне обвинувачення, яке відповідно здійснює публічний обвинувач [12, с.57-59]. Інші – відповідність між цим терміном та «принципом презумпції невинуватості [13, с.89].

Мої роздуми із даного приводу дещо відмінні, адже при такому стані речей, погоджуючись із тим фактом, що діяльність із формулювання та підтримання обвинувачення має публічний характер, при цьому і слідчий, і прокурор є представниками державних органів.

Згідна із позицією Великої Палати Верховного Суду, що термінологічна колізія в частині конституційно-правового та галузевого визначення функції прокуратури може бути пояснена гармонізацією конституційно-правового регулювання функціонування органів прокуратури з відповідними міжнародними стандартами. Так, згідно з п.12 Керівних принципів ООН щодо ролі обвинувачів, прийнятих восьмим конгресом ООН з профілактики злочинності і поводження з порушниками (27 серпня - 7 вересня 1990 р.), при виконанні своїх обов'язків обвинувачі захищають державні інтереси, діють об'єктивно, належним чином ураховують положення підозрюваного й жертви та звертають увагу на всі обставини, що мають відношення до справи, незалежно від того, вигідні або не вигідні вони для підозрюваного. Тож державні інтереси з огляду на концепцію загального інтересу, прав і свобод людини, по суті, є тотожними публічним інтересам [3].

Також фахівці-конституціоналісти при наведенні власного, вище зазначеного обґрунтування, не розмежовують таких процесуальних понять, як 1) висунення обвинувачення; 2) його реалізація та 3) формулювання обвинувачення, що є логічним, оскільки ці поняття слід вважати галузевими, кримінальними процесуальними.

У пункті 3 частини 1 статті 3 КПК України вказано, що державне обвинувачення – процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Також унормовано, що обвинувачення – твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте в порядку, встановленому КПК України (пункт 13 частини 1 статті 3 КПК України).

Обвинувальний акт є процесуальним рішенням, яким прокурор висуває обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення і яким завершується досудове розслідування. Обвинувальний акт повинен відповідати вимогам, передбаченим у статті 291 КПК України (частина 4 статті 110 КПК України) [8].

Висунення обвинувачення є першим етапом до його реалізації. Таке процесуальне рішення набуває процесуальної форми у вигляді обвинувального акту.

Наступним кроком реалізації обвинувачення варто вважати процесуальну діяльність, що направлена на його підтримання. Така процесуальна діяльність здійснюється власне у судовому розгляді (розпочинається із оголошення прокурором короткого викладу обвинувального акту, продовжується під час всього судового слідства (за чинним КПК – власне судового розгляду як частини стадії кримінального провадження – судового розгляду), має місце у судових дебатах та при обміні репліками). Прокурор таку ж діяльність реалізує й у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення, тому повною мірою погоджуюся із тими науковцями, які стверджують, що прокурор підтримує і приватне обвинувачення [14, с.249]. При цьому, варто звернути увагу й на новації, внесені Законом України № 187-ІХ від 04.10.2019 року, зокрема що суд, з урахуванням розумних строків, може обмежити тривалість оголошення прокурором короткого викладу обвинувального акта тощо [15].

Деякі дослідники самостійними етапами реалізації обвинувачення, вважають зміну обвинувачення і відмову від підтримання державного обвинувачення прокурором [16, с.459]. (допускається відкладення судового засідання) (пункт 2 частини 2 статті

322, частина 2 статті 337, статті 338, 339, 341 КПК України). На мій погляд зміна обвинувачення, висунення додаткового обвинувачення або ж відмова від підтримання державного обвинувачення є необов'язковими або ж виключними етапами його реалізації.

В свою чергу, після відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення в суді головуючий роз'яснює потерпілому його право підтримувати обвинувачення в суді. У цьому разі потерпілий, який погодився підтримувати обвинувачення в суді, користується всіма правами сторони обвинувачення під час судового розгляду. Також потерпілий після відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення може також погодитись із цим рішенням і не підтримувати обвинувачення, яке після відмови прокурора набуває статусу приватного. В цьому випадку існує такий етап реалізації обвинувачення, як відмова від обвинувачення [17, с.433].

Кінцевим етапом у реалізації обвинувачення є формулювання обвинувачення у вироку. Реалізація обвинувачення визначає зміст вироку. У разі визнання особи виправданою відбувається формулювання обвинувачення, яке пред'явлене особі і визнане судом недоведеним, а у разі визнання особи винуватою – формулювання обвинувачення, визнаного судом доведеним. Отже вирок є актом формулювання і обґрунтування обвинувачення або тільки формулювання обвинувачення із зазначенням на його необґрунтованість [16, с.458].

Враховуючи вище викладене, вважаю, що так як прокурор підтримує і приватне обвинувачення, то до функцій підтримання публічного обвинувачення, як діяльності, що має виключно публічний характер, участь прокурора у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення відноситься. Висунуте особі обвинувачення вважається реалізованим у вироку.

II. Чи включає в себе поняття «державне обвинувачення» провадження у формі приватного обвинувачення, з огляду на положення статей 129, 131 Конституції України, частини 4 статті 26, частини 5 статті 340, статті 477 КПК України?

Стаття 129 Конституції України серед основних засад судочинства унормовує і підтримання публічного обвинувачення в суді прокурором.

Підтримання публічного обвинувачення в суді визначене серед повноважень прокуратури в Україні також й у статті 1311 Конституції України.

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення розпочинається лише на підставі заяви потерпілого (частина 1 статті 477 КПК України). Відмова потерпілого, а у випадках, передбачених КПК України, його представника від обвинувачення є безумовною підставою для закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення (частина 4 статті 26 КПК України). Це базові відмінності такої форми кримінального провадження від публічного (у чистому його вигляді).

Також відповідно до частини 5 статті 340 КПК України у випадку, передбаченому частиною третьою статті 340 КПК, кримінальне провадження за відповідним обвинуваченням набуває статусу приватного і здійснюється за процедурою приватного обвинувачення.

У разі відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення в суді головуючий роз'яснює потерпілому його право підтримувати обвинувачення в суді.

Якщо потерпілий висловив згоду на підтримання обвинувачення в суді, головуючий надає йому час, необхідний для підготовки до судового розгляду (частини 2 та 3 статті 340 КПК України) [8].

Виходячи із аналізу означених вище положень Конституції України та чинного КПК України, варто констатувати, що на сьогодні кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення є дещо відмінним від того порядку, який існував за КПК 1960 року і не до кінця воно є «приватним», в тому розумінні, яке у нас було закладене на основі відповідних статей КПК 1960 року. З огляду на положення статей 129, 1311 Конституції України, частини 4 статті 26, частини 5 статті 340, статті 477 КПК України вважаю, що не в повній мірі слід погоджуватися із побутуючою науковою думкою, яка склалася й утвердилася ще за умов дії КПК 1960 року, що приватне обвинувачення є окремим різновидом обвинувачення і не входить як елемент до обвинувачення публічного [18, с.21]. Вірними є наукові роздуми процесуалістів із приводу того, що «приватність» такого обвинувачення полягає в тому,

що потерпілий є єдиним, хто своєю заявою ініціює кримінальне провадження, яке може бути розпочате слідчим, прокурором та власним волевиявленням, а точніше – власною відмовою, а у випадках, передбачених КПК України, відмовою свого представника від обвинувачення, створює безумовну підставу для закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення (частина 4 статті 26 КПК України) [19, с.343]. Тобто ми бачимо, що мають рацію ті дослідники, які таке провадження іменують публічно-приватним кримінальним переслідуванням [19, с.343]. Як на мене, то у такому провадженні по кількісному складу все ж таки переважають ознаки публічного обвинувачення, хоча законодавець його диференціював, що є цілком виправданим з огляду процедури.

Також існує так звана «субсидіарна форма» приватного обвинувачення (виникає у випадку, якщо прокурор відмовився від підтримання державного обвинувачення у провадженні публічного обвинувачення, а потерпілий скористався правом підтримувати обвинувачення замість прокурора (стаття 340 КПК)) [20, с.62; 21, с.120]. Прокурор має можливість відмовитися від підтримання державного обвинувачення лише після з'ясування обставин та перевірки їх доказами [21, с.121].

Виходячи із вище викладеного вважаю, що за умов існуючого правового поля притаманною для обох форм проваджень (приватного (хоча вірніше публічно-приватного) і публічного) є процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (державне обвинувачення).

III. Чи обов'язкова участь прокурора під час судового розгляду кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення, з огляду на процесуальні гарантії сторін провадження, визначені у статті 22 КПК України?

Враховуючи все вище наведене у двох попередніх блоках, оприлюднену позицію Верховного Суду із цього питання [3], вважаю, що участь прокурора під час судового розгляду кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення є

обов'язковою. При цьому варто пам'ятати про його виняткові повноваження, передбачені статтею 340 КПК України.

Виконання стороною обвинувачення процесуального обов'язку щодо досудового розслідування кримінального правопорушення в провадженнях у формі приватного обвинувачення та підтримання державного обвинувачення в суді є гарантією реалізації засад рівності, змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і в доведенні їх переконливості перед судом, передбачених у статті 22 КПК України [3].

Висновки. Так як прокурор підтримує і приватне обвинувачення, то до функцій підтримання публічного обвинувачення, як діяльності, що має виключно публічний характер, участь прокурора у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення відноситься.

Вважаю, що за умов існуючого правового поля, з огляду на положення статей 129, 131 Конституції України, частини 4 статті 26, частини 5 статті 340, статті 477 КПК України, притаманною для обох форм проваджень (приватного (хоча вірніше публічно-приватного) і публічного) є процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (державне обвинувачення).

Обов'язковою є участь прокурора під час судового розгляду кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення.

1. Рішення у справі № 404/6160/16-к (кримінальні справи (до 01.01.2019)).

URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/61866868> (ухвала у першій інстанції) (дата звернення: 28.10.2019).

2. Рішення у справі № 404/6160/16-к (кримінальні справи (до 01.01.2019)).

URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/62756574> (ухвала Апеляційного суду Кіровоградської області від 15 листопада 2016 року №404/6160/16-к) (дата звернення: 28.10.2019).

3. Постанова Верховного Суду від 26 червня 2019 року, справа №404/6160/16-к URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/82885531> (дата звернення: 28.10.2019).

4. Звернення від судді Великої Палати Верховного Суду Яновської О. Г. до членів Науково-консультативної ради при Верховному Суді із реєстраційним вхідним номером Верховного Суду 258/0/26-19 від 15.05.2019.

5. Науковий висновок члена Науково-консультативної ради при Верховному Суді д.ю.н. професора Басистої І.В. від 25.05.2019.
6. Закон України № 1401-VIII від 02.06.2016 року «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19> (дата звернення: 28.10.2019).
7. Конституція України від 28.06.1996. Документ 254к/96-ВР. Редакція від 21.02.2019. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 28.10.2019).
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. у редакції від 18.10.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page8> (дата звернення: 28.10.2019).
9. Закон України «Про прокуратуру». Документ 1697-VII. Редакція від 25.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 28.10.2019).
10. Басиста І.В. Вплив конституційних змін на окремі положення галузевого законодавства/ Матеріали наукового семінару «Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: (23 червня 2017 року м. Львів): Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. С.11-13.
11. Басиста І.В. Чи існують питання щодо конституційності окремих положень КПК України/ Матеріали наукового семінару «Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: (21 червня 2019 року м. Львів): Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. С. 32-36.
12. Ромашкін С.В. Особливості підтримання публічного обвинувачення в суді органами прокуратури України. URL: <http://www.dspace.opi.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/9042/56-59.pdf> С.57-59 (дата звернення: 28.10.2019).
13. Шумський П.В. Прокуратура України: навч. пос. Київ: Вентури. 1998. 336 с.
14. Гринюк В.О. Функція обвинувачення в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та практичні проблеми реалізації: дисертація на здобуття наукового ступеня д. ю. н. за спец. 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Київ, 2017. 453 с.
15. Закон України № 187-IX від 04.10.2019 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-20> (дата звернення: 28.10.2019).

16. Меркулов С.М. Реалізація обвинувачення: поняття, сутність, етапи за новим кримінальним процесуальним законодавством. *Форум права*. 2012. №2. С. 456-459.
17. Ряшко О. В., Кундик Н. В. Сутність та етапи реалізації функції обвинувачення в кримінальному провадженні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. №1. С. 425-436. або URL: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyku/nvsy/01_2015/15rovvkr.pdf (дата звернення: 28.10.2019).
18. Глобюк І.В. Прокурор у кримінальному провадженні: конституційна та галузева регламентація функціональної спрямованості діяльності. *Вісник кримінального судочинства*. № 4/2017. С. 20-26.
19. Глобюк І.В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.: монографія. *Одеса: Юридична література*, 2015. 712 с.
20. Перепелиця С. І. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 /Перепелиця С. І. Харків. 2014. 201 с.
21. Гринюк В. О. Приватне обвинувачення за КПК України 2012 р.: питання диференціації. *Право і громадянське суспільство*. 2015. №4. С.119-127.

Басиста І.В. Повноваження прокурора брати участь у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення: українське законодавство, судова практика та міжнародний досвід

Публікація є спробою її автора презентувати науковій спільноті об'єктивні проблеми щодо участі прокурора у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення та можливі способи і засоби їх вирішення. Зокрема, запропоновано власні авторські підходи щодо реалізації прокурором функції підтримання публічного обвинувачення, як діяльності, що має виключно публічний характер, яка допускає участь прокурора у судовому розгляді кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення; притаманності для обох форм проваджень публічно-приватного і публічного процесуальної діяльності прокурора.

Ключові слова: кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення, публічне обвинувачення, державне обвинувачення, підтримання обвинувачення, прокурор, Верховний Суд, Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ).

Басиста І.В. Полномочия прокурора участвовать в судебном разбирательстве уголовных производств в форме частного обвинения: украинское законодательство, судебная практика и международный опыт

Публикация является попыткой ее автора представить научному сообществу объективные проблемы участия прокурора в судебном разбирательстве

уголовных производств в форме частного обвинения и возможные способы и средства их решения. В частности, предложено собственные авторские подходы к реализации прокурором функции поддержания публичного обвинения, как деятельности, имеющей исключительно публичный характер, которая допускает участие прокурора в судебном разбирательстве уголовных производств в форме частного обвинения; присущей для обеих форм производств публично-частного и публичного процессуальной деятельности прокурора.

Ключевые слова: уголовное производство в форме частного обвинения, публичное обвинение, государственное обвинение, поддержание обвинения, прокурор, Верховный Суд, Европейский суд по правам человека (ЕСПЧ).

Basysta I.V. Prosecutor's authority to participate in criminal trial in the form of private prosecution: ukrainian legislation, court practice, and international experience

This publication is the author's attempt to present to the academic community the objective problems related to a prosecutor's participation in a criminal trial in the form of the private prosecution, and possible ways and means to resolve them. In particular, the author offers her own approaches towards application by the prosecutor of their function of supporting public prosecution as an activity of exclusively public nature, which allows for the prosecutor's participation in a criminal trial in the form of the private prosecution; prosecutor's involvement being inherent to both forms of public-private and public procedural activities.

The article provides arguments supporting the following conclusions:

- as the prosecutor supports private prosecution as well, the functions of supporting public prosecution, as an activity of exclusively public nature, include the prosecutor's participation in criminal trial of private prosecution;

- in the existing legal framework, both forms of proceedings (private (or, more precisely, public-private) and public) include the prosecutor's procedural activities, which is proving indictment in the court to secure criminal responsibility of the individual who committed a criminal offence (state prosecution);

- prosecutor's participation in a criminal trial of private prosecution is mandatory. At that, one should keep in mind the prosecutor's exceptional powers described in Article 340 of the Criminal Code of Process of Ukraine.

Attorney involvement in the prosecution of private prosecution is mandatory. At the same time, it should be remembered for its exclusive powers under Article 340 of the CPC of Ukraine.

The prosecution's performance of a procedural obligation to conduct a pre-trial investigation of a criminal offense in private prosecution and to support a state prosecution in court is a guarantee of the realization of the principles of equality, competitiveness of the parties and freedom in presenting their evidence to the court and proving their conviction, Article 22 of the CPC of Ukraine

Keywords: criminal trial initiated of private prosecution, public prosecution, support of indictment, prosecutor, Supreme Court, European Court of Human Rights (ECHR).